

САДРЖАЈ

Скраћенице.....	25
I. ПОЈАМ МЕЂУНАРОДНОГ ЈАВНОГ ПРАВА.....	27
1. Термин.....	27
2. Појам међународног права.....	28
II. НАСТАНАК И РАЗВОЈ МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА.....	35
1. Стари источни народи.....	36
2. Стара Грчка.....	36
3. Рим.....	37
4. Средњи век.....	38
5. Систем међународног јавног права од Вестфалског мира (1648–1918) – период европског међународног права ...	39
6. Правна природа класичног међународног права.....	43
7. Период после Првог светског рата – конституисање општег или универзалног међународног права.....	44
7.1. Период између два светска рата.....	45
7.2. Период после Другог светског рата.....	47
7.3. Развој после 1990. године.....	50
III. ДОКТРИНА МЕЂУНАРОДНОГ ЈАВНОГ ПРАВА.....	53
1. Претече доктрине међународног јавног права.....	53
2. Природноправна школа.....	56
3. Позитивистичка школа.....	60
3.1. Схватање воље као појединачног вољног акта.....	60
3.2. Схватање воље као опште или колективне воље.....	61
3.3. Интегралистичке теорије воље.....	62
3.4. Ограничења аутономије воље у позитивизму.....	63
4. Социопсихолошке теорије.....	65
5. Постпозитивистичка учења.....	66
IV. ОДНОС УНУТРАШЊЕГ И МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА.....	71
1. Однос унутрашњег и међународног права на теоријском нивоу.....	72
1.1. Дуалистичка теорија.....	72
1.2. Монистичка теорија.....	73

1.3. Компромисне теорије (теорије о координацији)	74
2. Однос унутрашњег и међународног права у светлости праксе (унутрашње и међународне)	75
2.1. Однос унутрашњег и међународног права са становишта праксе међународних судова	75
2.2. Примена међународног права у унутрашњем праву	76
2.3. Техника повезивања унутрашњег и међународног права	79
2.4. Осврт на унутрашње право држава	80
3. Синтетички осврт	81
V. ФОРМАЛНИ ИЗВОРИ МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА	84
1. Међународни уговори	86
2. Обичајна правна правила	88
2.1. Појам	88
2.2. Основ обавезности обичајноправног правила	90
2.3. Елементи обичајноправног правила	92
2.4. Подела обичаја	95
2.5. Приговор или протест	95
3. Општа правна начела призната од стране просвећених народа	96
4. Судска пракса	100
5. Теорија – учења најпозванијих стручњака	103
6. Начело правичности (<i>ex aequo et bono</i>)	104
7. Једностранни правни акти државе	106
8. Акти међународних организација	110
9. Меко право („ <i>Soft law</i> “)	112
10. Хијерархија формалних извора	114
11. Кодификација обичајног права	116
VI. СУБЈЕКТИ МЕЂУНАРОДНОГ ПРАВА	119
1. Појам субјективитета у међународном јавном праву	120
2. Облици испољавања субјективитета у међународном праву	122
3. Подела субјеката међународног права	122
3.1. Изворни (оригинерни) и деривативни (изведени) субјекти	122
3.2. Потпуни субјекти (или субјекти <i>stricto sensu</i>) и крњи или абнормални субјекти	123
3.3. Активни и пасивни субјекти	123
3.4. Апстрактни и конкретни субјекти	123
3.5. Трајни и пролазни субјекти	124
4. Субјекти у позитивном међународном праву	125
5. Положај индивидуе у међународном праву	129

VII. ДРЖАВА	134
1. Појам државе у међународном праву	135
2. Врсте држава	138
3. Сложене државе	139
3.1. Персонална унија	139
3.2. Реална унија	139
3.3. Конфедерација	140
3.4. Федерација	141
4. Настанак нових држава	142
5. Настанак нових држава на простору СФРЈ	146
5.1. Покушај стварања државе Косово	147
6. Кондоминијум	150
7. Територијални ентитети и државе под међународном контролом	150
7.1. Сарска област	151
7.2. Слободни град Данциг	151
7.3. Слободни град Јерусалим	152
7.4. Мандатне територије и територије под старатељством	152
7.5. Слободна територија Трст	153
7.6. Босна и Херцеговина	154
7.7. Прелазна управа УН за Источну Славонију, Барању и Западни Срем	155
7.8. Косово и Метохија – део територије Србије под међународном контролом	156
8. Нетериторијални ентитети са елементима субјективитета – постојећи или у фази настајања (<i>in statu nascendi</i>)	159
8.1. Устаници и зараћене стране	159
8.2. Народноослободилачки покрети	160
8.3. Мултинационалне компаније (МНК)	161
8.4. Међувладине компаније (МВК) и међувладина удружења произвођача (МВУП)	163
9. Случајеви <i>sui generis</i>	164
9.1. Света столица (Ватикан)	164
9.2. Тајван (Формоза)	166
9.3. Придружене државе и заједнице држава	167
9.4. Малтешки витешки ред	168
VIII. ПРИЗНАЊЕ ДРЖАВА И ВЛАДА	169
1. Признање држава	169
1.1. Појам и правна природа признања држава	169

1.2. Пракса држава	172
1.3. Врсте признања нових држава	175
1.3.1. Признање <i>de jure</i> и признање <i>de facto</i>	175
1.3.2. Условно и безусловно признање	176
1.3.3. Изричито и прећутно признање	177
1.3.4. Индивидуално и колективно признање	178
1.4. Потреба ревизије установе признања држава	179
2. Признање влада	179
IX. ОСНОВНА ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ДРЖАВА	182
1. Обавеза држава да се уздрже од претње или употребе силе у међусобним односима	184
2. Обавеза решавања међународних спорова мирним средствима	186
3. Право на самоодбрану	188
4. Забрана интервенције у унутрашње и спољне послове	191
4.1. Хуманитарна интервенција	197
4.2. Одговорност за заштиту (<i>Responsibility to Protect</i>).	200
4.3. Однос између хуманитарне интервенције и одговорности за заштиту	203
5. Обавеза држава да сарађују у складу са Повељом УН	203
6. Обавеза савесног испуњавања обавеза	206
X. НАДЛЕЖНОСТ ДРЖАВЕ У МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ	208
1. Основни међународноправни принципи за одређивање надлежности	209
2. Облици надлежности државе	211
2.1. Територијална надлежност	211
2.2. Екстратериторијална надлежност државе	213
2.3. Строго унутрашња надлежност државе и међународна надлежност	214
3. Имунитет страних држава	216
XI. ОДГОВОРНОСТ ДРЖАВЕ	220
1. Општи појам међународноправне одговорности државе	221
2. Врсте међународноправне одговорности државе	221
3. Основ грађанске одговорности	224
4. Услови за грађанску одговорност државе	227
5. Облици одговорности државе	231
5.1. Директна одговорност државе	231
5.2. Одговорност државе за акт приватних лица (викарна или намесничка одговорност)	233

5.3. Одговорност државе за штету коју проузрокују побуњеници и устанички покрети	235
5.4. Одговорност државе за акте других држава.	236
6. Природа и обим накнаде за кршење међународне обавезе.	237
XII. СУКЦЕСИЈА ДРЖАВА	240
1. Појам сукцесије	241
2. Сукцесија и међународноправни континуитет.	242
3. Правна природа сукцесије	244
4. Правила о сукцесији држава	247
4.1. Државна имовина.	247
4.2. Међународни уговори.	249
4.2.1. Сукцесија која се односи на део територије.	250
4.2.2. Сукцесија која се односи на државе које су стекле независност.	250
4.2.3. Уједињење и отцепљење држава	252
4.3. Чланство у међународним организацијама	255
4.4. Државни дугови	256
4.4.1. Пренос дела територије једне државе.	257
4.4.2. Нова независна држава	258
4.4.3. Уједињење држава	259
4.4.4. Отцепљење дела или делова територије једне државе.	259
4.4.5. Распад једне државе.	261
4.4.6. Критеријуми расподеле државног дуга	261
4.5. Државне архиве	262
4.6. Држављанство становника	264
4.7. Сукцесија права власништва и друга имовинска права и интереси странаца (тзв. стечена права).	265
XIII. ОРГАНИ ЗА ОДРЖАВАЊЕ МЕЂУНАРОДНИХ ОДНОСА.	267
1. Унутрашњи органи за одржавање међународних односа	268
1.1. Шеф државе.	268
1.2. Положај шефа државе у иностранству.	270
1.3. Влада и шеф владе	273
1.4. Министар иностраних послова	273
1.5. Остала министарства	275
1.6. Представничко тело.	275
1.7. Ванредни унутрашњи органи представљања државе.	276
1.7.1. Војни команданти	276

1.7.2. Представници држава у поступцима пред међународним судовима и арбитражама	276
2. Спољашњи органи за одржавање међународних односа	277
2.1. Дипломатски представници	277
2.1.1. Успостављање дипломатских односа	278
2.1.2. Састав дипломатске мисије	279
2.1.3. Функције дипломатских представника	285
2.1.4. Просторије дипломатске мисије	287
2.1.5. Архива и документи дипломатске мисије	289
2.1.6. Олакшице у раду мисије, слобода кретања и комуникација	290
2.1.7. Слобода општења	291
2.1.8. Личне привилегије и имунитети дипломатских представника	291
2.1.8.1. Неприкосновеност дипломатских представника	292
2.1.8.2. Имунитети дипломатских представника	293
2.1.8.3. Привилегије дипломатских представника	295
2.1.9. Правни основ имунитета и привилегија дипломатских представника	296
2.1.10. Престанак функције дипломатског представника	297
2.2. Дипломатска представништва Европске уније	299
2.3. Специјалне мисије	301
2.3.1. Генеза специјалних мисија	301
2.3.2. Појам специјалне мисије	302
2.3.3. Правни положај специјалне мисије	302
3. Конзули	305
3.1. Успостављање конзуларних односа	306
3.2. Стицање конзуларног статуса	307
3.3. Привилегије и имунитети	307
3.3.1. Основ привилегија и имунитета конзуларних представника	307
3.3.2. Олакшице, привилегије и имунитети који се односе на конзулат	308
3.4. Функције конзула	310
3.5. Олакшице, привилегије и имунитети конзула	312
3.5.1. Лична неповредивост	312
3.5.2. Имунитети и привилегије конзула	312
3.6. Престанак функције конзула	314
XIV. МУЛТИЛАТЕРАЛНА ДИПЛОМАТИЈА	315

1. Појам и карактеристике.	315
2. Сталне мисије при међународним организацијама	318
3. Функције сталне мисије.	319
4. Делегације при органима међународне организације и на конференцијама.	320
5. Посматрачи при органима УН и на конференцијама	322
XV. ГРАНИЦЕ У МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ.	324
1. Општи појам границе у међународном праву.	324
2. Државне границе.	326
2.1. Појам и врсте државних граница.	326
2.2. Правни основ државних и недржавних граница.	328
2.3. Повлачење државних граница	328
XVI. НАЧИНИ СТИЦАЊА И ГУБИТКА ДРЖАВНЕ ТЕРИТОРИЈЕ	332
1. Цесија	336
2. Ефективна мирна окупација	338
3. Судске одлуке	341
4. Одлуке међународних организација или других међународних тела	341
5. Прираштај (<i>accessio</i>)	342
6. Сукцесија.	342
7. Одрицање (<i>derelictio</i>).	343
8. Стицање поморске територије.	343
XVII. МЕЂУНАРОДНЕ СЛУЖБЕНОСТИ	345
1. Појам међународних службености.	345
2. Подела међународних службености.	347
3. Престанак службености	348
XVIII. МЕЂУНАРОДНЕ РЕКЕ	349
1. Употреба међународних река у пловидбене сврхе.	350
1.1. Режим пловидбе на Дунаву.	352
1.2. Важећи режим пловидбе – Конвенција о режиму пловидбе на Дунаву (1948)	355
2. Ванпловидбено коришћење међународних водних токова.	357
XIX. ПОМОРСКА ОБЛАСТ.	362
1. Извори права мора	363
2. Полазна или базна линија.	364
3. Унутрашње морске воде	364
4. Архипелашко море	368

5. Територијално море	370
6. Спољни морски појас	374
7. Епиконтинентални појас	375
8. Искључива економска зона	377
9. Међународна зона (заједничка баштина човечанства)	381
10. Отворено море	385
11. Морско разбојство или пиратерија	388
12. Затворена или полузатворена мора	389
13. Необалне државе и државе у неповољном географском положају	390
14. Научно истраживање мора	392
15. Мореузи	395
15.1. Појам и режим мореуза	395
15.2. Мореузи чији је режим утврђен међународним уговорима	397
15.2.1. Босфор и Дарданели	397
15.2.2. Гибралтарски мореуз	400
15.2.3. Мореуз Хормуз (Ормуз)	401
15.2.4. Отрантски мореуз	401
16. Морски канали	403
16.1. Режим канала	403
16.2. Суецки канал	404
16.3. Панамски канал	406
16.4. Килски канал	407
XX. ВАЗДУШНА ОБЛАСТ	409
1. Теорија међународног права	409
2. Правни режим међународне ваздушне пловидбе	410
3. Положај ваздухоплова	416
XXI. ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	417
XXII. КОСМИЧКО ПРОСТРАНСТВО	420
1. Појам космичког пространства	420
2. Правни режим космоса	422
XXIII. ПРАВИЛА МЕЂУНАРОДНОГ УГОВОРНОГ ПРАВА	429
1. Облици и називи међународних уговора	430
1.1. Облици	430
1.2. Назив	431
1.3. Саставни делови уговора	433
1.4. Језик уговора	434

2.	Уговорне стране.....	434
2.1.	О уговорном капацитету уопште.....	434
2.2.	Државе.....	435
2.3.	Међународне организације.....	437
2.4.	Света столица.....	439
3.	Процес закључивања међународних уговора.....	439
3.1.	Преговори.....	439
3.2.	Усвајање (адопција) текста уговора.....	441
3.3.	Аутентификација текста уговора.....	442
4.	Начини изражавања пристанка на обавезивање уговором.....	444
4.1.	Уопште о начинима изражавања пристанка.....	444
4.2.	Потпис.....	445
4.3.	Ратификација.....	446
4.4.	Прихватање или одобравање уговора.....	448
4.5.	Приступање (адхезија).....	449
4.6.	Размена инструмената који сачињавају уговор.....	450
5.	Регистровање и депоновање уговора.....	451
5.1.	Историјски корени.....	451
5.2.	Регистрација по Пакту Друштва народа.....	451
5.3.	Регистрација по Повељи УН.....	452
5.4.	Депоновање уговора – дужности депозитара.....	454
6.	Примена међународних уговора.....	455
6.1.	Садржинска примена уговора – резерве уз међународне уговоре.....	455
6.1.1.	Појам и природа резерви.....	455
6.1.2.	Еволуција правила о резервама.....	456
6.2.	Временска примена међународних уговора.....	458
6.3.	Интертемпорално право.....	462
6.4.	Територијална примена уговора.....	463
6.5.	Примена сукцесивних уговора који се односе на исти предмет.....	465
7.	Обавезна снага међународних уговора – <i>pacta sunt servanda</i> ..	468
8.	Дејство уговора.....	470
8.1.	Дејство уговора у односу на стране уговорнице и у односу на треће државе.....	470
8.2.	Клаузула најповлашћеније нације.....	471
9.	Тумачење међународних уговора.....	472
9.1.	Појам и циљ тумачења.....	472
9.2.	Субјекти тумачења.....	474

9.3. Средства или методе тумачења	476
10. Поништај уговора	481
10.1. Појам	481
10.2. Основи релативне ништавости уговора	483
10.2.1. Прописи унутрашњег права о надлежности за закључење уговора	483
10.2.2. Посебна ограничења овлашћења да се изрази пристанак државе на обавезивање уговором.	483
10.2.3. Заблуда	485
10.2.4. Превара	486
10.2.5. Подмићивање (корупција)	487
10.3. Основи апсолутне ништавости уговора	487
10.3.1. Принуда над представником државе	487
10.3.2. Принуда над државом као колективитетом.	488
10.3.3. Сукоб са перемпторном нормом општег међународног права (<i>jus cogens</i>).	490
10.4. Поступак поништења и последице ништавости уговора	493
11. Престанак дејства и суспензија уговора	494
11.1. Уопште о престанку дејства уговора.	494
11.2. Суспензија или привремена обустава дејства уговора	496
11.3. Основи престанка дејства уговора	497
11.3.1. Престанак уговора или повлачење из уговора на основу одредби уговора или по престанку страна уговорница.	497
11.3.2. Отказ уговора који не садржи одредбе у вези са престанком, повлачењем из уговора или обуставом уговора.	498
11.3.3. Престанак или обустава уговора услед накнадног закључења новог уговора	499
11.3.4. Престанак уговора услед кршења	500
11.3.5. Суштинска промена околности (<i>rebus sic stantibus</i>).	501
Елементи позитивно-правног решења.	502
а) Фундаментални карактер промене околности	502
б) Промена околности није била предвиђена од странака (изванредни карактер промене)	503
в) Суштински основ престанка	503
г) Коренита измена обима обавеза које још треба извршити на основу уговора	504
д) Изузеци од примене правила <i>rebus sic stantibus</i>	504

11.3.6. Накнадна немогућност извршења	504
11.3.7. Настанак нове перемпторне норме општег међународног права (<i>jus cogens superveniens</i>)	505
11.4. Остали основи престанка уговора	506
11.5. Амандмани и модификације уговора	509
11.5.1. Амандмани и модификација уговора	509
11.5.1.1. Амандмани	511
11.5.1.2. Модификација уговора	512
XXIV. МЕЂУНАРОДНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	513
Појам	513
XXV. УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ	516
1. Настанак и основне карактеристике	516
2. Чланство у Организацији уједињених нација	519
2.1. Пријем у чланство	521
2.2. Суспензија чланства	524
2.3. Престанак чланства	526
3. Организациона структура УН	528
3.1. Генерална скупштина	530
3.1.1. Састав и организација	530
3.1.2. Надлежност и гласање	532
3.2. Савет безбедности	534
3.2.1. Природа и структура	534
3.2.2. Композиција	535
3.2.3. Одлучивање у Савету безбедности	537
3.2.4. Надлежност	539
3.3. Економско-социјални савет	541
3.3.1. Састав Савета	541
3.3.2. Задаци и овлашћења Савета	542
3.4. Старатељски савет	543
3.4.1. Композиција и доношење одлука	543
3.4.2. Задаци и овлашћења	544
3.5. Секретаријат УН и Генерални секретар	544
3.5.1. Позиција у систему УН	544
3.5.2. Генерални секретар	545
3.5.3. Секретаријат	547
3.5.4. Надлежност Секретаријата	548
XXVI. РЕГИОНАЛНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ	549
1. Општа разматрања	549

2. Позиција регионалних организација у систему Повеље УН . . .	550
3. Природа и границе надлежности у светлости Повеље УН	551
XXVII. СПЕЦИЈАЛИЗОВАНЕ АГЕНЦИЈЕ	554
1. Појам и генеза	554
2. Природа и карактеристике	555
3. Позиција у систему УН	557
XXVIII. МЕЂУНАРОДНА ЉУДСКА ПРАВА	560
1. Термин	561
2. Појам међународних људских права	561
3. Однос права појединаца и права људских група (колективитета)	562
4. Правна природа	564
5. Општа права и слободе појединаца и њихова заштита	567
5.1. Универзална декларација о правима човека	567
5.2. Пактови о правима човека	570
5.2.1. Пакт о грађанским и политичким правима	570
5.2.2. Пакт о економским социјалним и културним правима	572
5.2.3. Мере међународног надзора и контроле	573
5.2.3.1. Пакт о грађанским и политичким правима	573
5.2.3.2. Пакт о економским социјалним и културним правима	575
5.2.3.3. Савет за људска права УН	576
5.3. Забрана дискриминације	577
5.3.1. Општа забрана дискриминације	578
5.3.2. Мере надзора и контроле	579
5.3.3. Забрана специфичних облика расне дискриминације	580
5.3.4. Апартхејд	582
6. Специфична заштита одређених категорија лица	583
6.1. Забрана ропства и трговине робљем	583
6.2. Избеглице	585
6.3. Апатриди	587
6.4. Азил	588
6.5. Радници мигранти	591
7. Права људских група (колективитета)	593
7.1. Народ	593
7.1.1. Појам народа	593
7.1.2. Право народа на егзистенцију	595

7.1.3. Право на самоопредељење.	595
7.1.4. Право на здраву животну средину	597
7.2. Мањине	598
7.2.1. Општа разматрања	598
7.2.2. Појам и дефиниција.	599
7.2.3. Заштита мањина.	600
7.2.4. Мањине у позитивном међународном праву.	602
7.2.4.1. Статус мањина по општем међународном праву	602
7.2.4.1.1. Право на егзистенцију.	603
7.2.4.1.2. Право на идентитет	603
7.2.4.1.3. Институционални вид	605
7.2.4.2. Партикуларно право заштите мањина	606
7.2.4.2.1. Заштита мањина у оквиру Савета Европе	606
7.2.4.2.2. Заштита мањина у оквиру ОЕБС-а.	608
7.2.4.2.3. Да ли постоји европско право заштите мањина?	609
7.2.4.2.4. Перспективе заштите мањина	610
7.3. Урођенички или домородачки народи	611
7.4. Концепт тзв. права солидарности или права треће генерације.	614
7.5. Регионални системи заштите људских права.	616
7.5.1. Афрички регионални систем	617
7.5.2. Амерички регионални систем	619
7.5.3. Европски систем.	621
7.5.3.1. Систем Савета Европе	621
7.5.3.1.1. Европски суд за људска права	622
7.5.3.1.2. Састав и организација Суда	622
7.5.3.1.3. Надлежност Суда и његових тела	623
7.5.3.2. Систем ОЕБС-а	624
7.5.3.3. Систем Европске уније	626
XXIX. МЕЂУНАРОДНО КРИВИЧНО ПРАВО (МКП)	628
1. Појам.	628
2. Правне претпоставке за настанак и развој МКП.	629
3. Основне карактеристике међународног кривичног права.	631
4. Однос међународног кривичног права и других грана права.	634
4.1. Однос међународног и националног кривичног права	634

4.2. Однос међународног кривичног права и међународних људских права	635
4.3. Однос међународног кривичног права и права оружаних сукоба	635
5. Формални извори међународног кривичног права	636
5.1. Формални извори општег материјалног међународног кривичног права	636
5.2. Формални извори међународног кривичног процесног права	637
5.3. Формални извори МКП у Статуту Сталног међународног кривичног суда	638
6. Општи принципи међународног кривичног права	640
6.1. Принцип законитости	641
6.2. Принцип индивидуалне и субјективне кривичне одговорности	644
6.3. Принцип незастаревања	646
7. Међународни злочини	648
7.1. Злочин агресије	648
7.1.1. Општа разматрања	648
7.1.2. Статут Сталног међународног кривичног суда	650
7.2. Ратни злочини	652
7.2.1. Генеза и правна природа	652
7.2.2. Појам и елементи ратних злочина	653
7.3. Злочини против човечности	653
7.3.1. Генеза и правна природа	653
7.3.2. Злочини против човечности у позитивном међународном праву	658
7.4. Злочин геноцида	660
7.4.1. Злочин геноцида и питање одговорности	660
7.4.2. Елементи злочина геноцида	661
7.4.2.1. Степен намере	662
7.4.2.2. Уништење	662
7.4.2.3. Обим уништења	664
7.4.2.4. Објект уништења	664
7.4.2.5. „Као таква“	665
7.5. Остали међународни злочини	665
8. Основи за искључење кривичне одговорности	666
8.1. Ментално обољење	667
8.2. Опијеност	667
8.3. Самоодбрана	668

8.4. Принуда и стање нужде (<i>exceptio casu necessitatis</i>).....	668
8.5. Заблуда у погледу чињеница и права	669
8.6. Наредба претпостављеног (<i>superior order</i>).....	670
8.7. Репресалије	671
8.8. Остали евентуални основи	672
XXX. МЕЂУНАРОДНО ПРАВО ЗАШТИТЕ	
И ОЧУВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	674
1. Појам животне средине и њене заштите.....	674
2. Извори и развој међународног права заштите животне средине.....	676
3. Фазе у развоју и принципи међународног права заштите животне околине.....	677
4. Примарна материјалноправна правила о заштити животне околине.....	681
4.1. Очување живе природе и културне баштине.....	681
4.1.1. Конвенција о међународној трговини угроженим врстама дивље флоре и фауне (1973)	682
4.1.2. Конвенција о очувању миграторних врста дивљих животиња (1979).....	683
4.1.3. Конвенција о очувању светске културне баштине (1972)	683
4.1.4. Конвенција о биолошкој разноврсности (1992).....	685
4.1.5. Конвенција о очувању европске дивљачи и природних станишта (1979).....	686
4.2. Атмосфера, озонски омотач и клима	687
4.2.1. Прекогранично загађивање ваздуха.....	687
4.2.2. Озонски омотач	689
4.3. Заштита морске и океанске средине.....	693
4.3.1. Загађивање и обавезе држава.....	693
4.3.2. Загађивање из копнених извора	693
4.3.3. Загађивање које потиче из активности које се обављају на морском дну и подморју унутар националне јурисдикције.....	694
4.3.4. Загађивање делатностима у међународној зони	695
4.3.5. Загађивање потапањем.....	695
4.3.6. Загађивање са бродова	696
4.3.7. Загађивање из ваздуха или ваздухом.....	697
4.4. Опасни отпади и радиоактивне супстанце.....	697
4.5. Заштита животне средине у доба оружаних сукоба.....	700
5. Оцена стања међународног права заштите животне средине....	703

6. Секундарна правила права заштите животне средине – одговорност за загађивање	705
XXXI. МИРНО РЕШАВАЊЕ СПОРОВА	712
Увод	713
1. Дипломатска средства	716
1.1. Непосредни дипломатски преговори	716
1.2. Добре услуге и посредовање	718
1.3. Анкетне комисије	723
1.4. Измирење	725
1.5. Поступак пред УН	728
2. Међународни судски органи	730
2.1. Арбитража	731
2.1.1. Појам и функције арбитраже	731
2.1.2. Историјат арбитражног решавања спорова	732
2.1.3. Стални арбитражни суд	734
2.1.3.1. Структура арбитражног суда	736
2.1.3.2. Надлежност	737
2.1.3.3. Поступак пред Сталним арбитражним судом	738
2.1.3.4. Право које суд примењује	738
2.1.3.5. Карактер одлуке арбитражног суда	739
2.2. Међународни суд правде	740
2.2.1. Уопште о Међународном суду правде	740
2.2.2. Избор судија	741
2.2.3. Организација Суда	743
2.2.4. Надлежност Суда	744
2.2.4.1. Уопште о надлежности Суда	744
2.2.4.2. Основ надлежности Суда	745
2.2.4.3. Облици надлежности Суда	748
2.2.4.3.1. Надлежност <i>ratione personae</i>	748
2.2.4.3.2. Надлежност <i>ratione materiae</i>	751
2.2.4.3.3. Надлежност <i>ratione temporis</i>	754
2.2.5. Поступак пред Судом	755
2.2.5.1. Поступак у парницама	755
2.2.5.2. Инцидентни или претходни поступци	756
2.2.5.3. Писмена фаза поступка	758
2.2.5.4. Усмена фаза поступка	759
2.2.5.5. Поступак пред већима	760

2.2.5.6. Поступак за давање саветодавног мишљења	761
2.2.5.7. Окончање поступка пред Судом	761
2.3. Међународни суд за право мора	764
2.4. Стални међународни кривични суд	766
2.5. Остали међународни судови	769
2.6. <i>Ad hoc</i> међународни судски органи	769
XXXII. ПРАВО ОРУЖАНИХ СУКОБА	773
1. Општа разматрања	774
2. Појам оружаног сукоба	775
3. Учесници у оружаном сукобу	776
4. Подручје оружаних операција	777
5. Фундаментални принципи права оружаних сукоба	778
6. Ограничења у погледу средстава и метода ратовања	780
6.1. Конвенционално оружје	780
6.2. Несмртоносна оружја (<i>non-lethal weapons</i>)	782
6.3. Оружје за масовно уништење	783
6.3.1. Хемијско оружје	783
6.3.2. Биолошко и бактериолошко оружје	784
6.3.3. Нуклеарно и термонуклеарно оружје	784
7. Забрањени методи ратовања	788
8. Статус цивила и лица <i>hors de combat</i>	790
9. Правила о заштити борацакоји не учествују у непријатељствима	791
10. Правила о заштити појединих категорија цивилног становништва	793
11. Ефективност права оружаних сукоба	794
12. Одговорност за кршење права оружаних сукоба	796
13. Окончање оружаног сукоба	797
13.1. Општа разматрања	797
13.2. Окончање непријатељства	798
13.2.1. Капитулација	798
13.2.2. Примирје	799
13.2.3. Обустава ватре	800
13.3. Окончање оружаног сукоба	800

